બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થા

બાળ સત્સંગ પરીક્ષા કાર્યાલય

બાળ - ૧ : પ્રેક્ટિસ પેપર - ૫

જવાબપત્ર - ૫

સમય : ૨ કલાક
કુલ ગુણ : ૧૦૦

પ્ર.૧ કૌંસમાં આપેલા શબ્દોમાંથી યોગ્ય શબ્દ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. **[૧૦]**

વિભાગ-અ

(છપૈયા, નિર્ભય, ૧૮૫૭, સાત, અદ્વૈતાનંદ, અદ્‌ભુતાનંદ)

૧. સંવત્ **૧૮૫૭** ના કારતક સુદ ૧૧ના દિવસે રામાનંદ સ્વામીએ નીલકંઠને દીક્ષા આપી.

૨. ઘનશ્યામનો જન્મ **છપૈયા** ગામમાં થયો હતો.

૩. નીલકંઠવર્ણીએ **સાત** વર્ષ સુધી વન વિચરણ કર્યું.

૪. નીલકંઠ **નિર્ભય** પણે જંગલમાં વિચરતા હતા.

૫. મહારાજે મગનીરામને દીક્ષા આપી **અદ્વૈતાનંદ** નામ પાડ્યું.

વિભાગ-બ

(પરબ્રહ્મ, પવિત્ર, યોગીજી, નિજમંદિર, ભણે, પ્રમુખસ્વામી મહારાજ)

૬. શિખર નીચે જ્યાં મૂર્તિઓ પધરાવાય છે તેને **નિજમંદિર** કહેવાય.

૭. પ્રમુખસ્વામી મહારાજના ગુરુ **યોગીજી** મહારાજ છે.

૮. જ્ઞાન આપનાર ખરા ગુરુ સાક્ષાત્ **પરબ્રહ્મ** છે.

૯. શુદ્ધ વર્તનથી **પવિત્ર** બનીએ.

૧૦. જે સારી રીતે **ભણે** તે શ્રીજી અને સ્વામીને ગમે.

પ્ર.૨ નીચેના આપેલા ખરા વાક્યની સામે '✓' ની નિશાની કરો અને ખોટા વાક્યની સામે 'X' ની નિશાની કરો. [૧૦]

૧.	રામાનંદ સ્વામીએ મુક્તાનંદ સ્વામીને ગાદી આપી.	**૧.**	X
૨.	ગૃહત્યાગ વખતે ઘનશ્યામની ઉંમર અગિયાર વર્ષ હતી.	**૨.**	✓
૩.	મહારાજે સાધુઓને આજ્ઞા કરી કે, 'જ્યાં સગવડ દેખો ત્યાં મુકામ કરજો.'	**૩.**	X
૪.	ધર્મદેવની સાથે કાશીએ જવા રામપ્રતાપભાઈ તૈયાર થયા.	**૪.**	X
૫.	જયરામદાસ સાધુ બની મહારાજ સાથે જ રહ્યા.	**૫.**	✓
૬.	સ્વામિનારાયણ મંત્રનું રટણ કરતાં મુક્તાનંદ સ્વામીને સમાધિ થઈ.	**૬.**	X
૭.	અંતકાળે મહારાજે ગુણાતીતાનંદ સ્વામીને વડતાલથી બોલાવ્યા.	**૭.**	X
૮.	ભગવાનના ઘરને મંદિર કહે છે.	**૮.**	✓
૯.	મહારાજના સાધુઓ દુશ્મન પર દયા કરે.	**૯.**	✓
૧૦.	હોટલનું ખાવાથી સારા વિચારો આવે છે.	**૧૦.**	X

પ્ર.૩ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ માટે સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ચોરસ ખાનામાં જવાબ નંબર લખો. [૪૦]

૧. ઘનશ્યામે કયા માર્ગને શ્રેષ્ઠ માર્ગ જાહેર કર્યો ?

(૧) ભક્તિમાર્ગને (૨) જ્ઞાનમાર્ગને (૩) બંને માર્ગને — **૧.** ૧

૨. કોને નીલકંઠ મહાન યોગી લાગ્યા ?

(૧) રામાનંદ સ્વામીને (૨) બ્રહ્માનંદ સ્વામીને **(૩) મુક્તાનંદ સ્વામીને** — **૨.** ૩

૩. મહારાજે કયા ગામમાં છોકરાઓને સમાધિ કરાવી હતી ?

(૧) ગઢડા (૨) વડતાલ (૩) ગોંડલ — **૩.** ૧

૪. જ્ઞાનીનું નિશાન શું છે ?

(૧) સોનામહોર (૨) છરી **(૩) ગ્રંથ** — **૪.** ૩

૫. રામાનંદ સ્વામીએ સહજાનંદ સ્વામીને ક્યારે ગાદી સોંપી ?

(૧) સંવત્ ૧૮૫૭ **(૨) સંવત્ ૧૮૫૮** (૩) સંવત્ ૧૮૩૭ — **૫.** ૨

૬. હિમાલયમાં મળેલા બાવાઓ ઘનશ્યામને કયા નામે બોલાવવા માંડ્યા ?

(૧) ઘનશ્યામવર્ણી **(૨) નીલકંઠવર્ણી** (૩) સરજૂદાસ — **૬.** ૨

૭. મહારાજે કયા ગામમાં અહિંસક યજ્ઞ કર્યો ?

(૧) અમદાવાદ (૨) ગોંડલ **(૩) જેતલપુર** — **૭.** ૩

૮. તેજાભાઈ વણકર કયા ગામના હતા ?

(૧) અમદાવાદ **(૨) છાણી** (૩) ગઢડા — **૮.** ૨

૯. શિક્ષાપત્રીમાં માતા, પિતા, ગુરુ અને કોની સેવા કરવાનું કહ્યું છે ?

(૧) ભાઈની **(૨) બિમારની** (૩) સગા વહાલાની — **૯.** ૨

૧૦. ઘનશ્યામે ક્યારે ગૃહત્યાગ કર્યો ?

(૧) અષાઢ સુદ દશમે (૨) જેઠ સુદ દશમે (૩) કારતક વદ દશમે **૧૦.** | ૧ |

૧૧. કોણ આંબાના થડની સાથે અથડાઈને મરી ગયો ?

(૧) પિબક **(૨) કાલીદત્ત** (૩) મગનીરામ **૧૧.** | ૨ |

૧૨. કોના જન્મથી છપૈયા મોટું તીર્થ બની ગયું ?

(૧) રામપ્રતાપભાઈના (૨) મૂળજીના **(3) ઘનશ્યામના** **૧૨.** | 3 |

૧૩. જયરામદાસને નીલકંઠ સહજાનંદરૂપે ક્યાં મળ્યા ?

(૧) જગન્નાથપુરીમાં (૨) અયોધ્યામાં **(3) લોજમા** **૧૩.** | 3 |

૧૪. શાસ્ત્રીજી મહારાજના ગુરુ કોણ છે ?

(૧) ભગતજી મહારાજ (૨) શ્રીજી મહારાજ (૩) યોગીજી મહારાજ **૧૪.** | ૧ |

૧૫. મહારાજે ક્યા ગામમાં શિક્ષાપત્રી ગ્રંથ લખ્યો ?

(૧) વડોદરા **(૨) વડતાલ** (૩) બોચાસણ **૧૫** | ૨ |

૧૬. મહારાજની ઘોડી ચોરવા કયો લૂંટારો ડભાણ ગયો હતો ?

(૧) તખોપગી (૨) રૂખડપગી **(3) જોબનપગી** **૧૬.** | 3 |

૧૭. આપણે પ્રમુખ સ્વામીના કેવા બાળક બનવું જોઈએ ?

(૧) ડાહ્યા **(૨) સાચા** (૩) હોંશિયાર **૧૭.** | ૨ |

૧૮. જ્યાં વહેમ હોય ત્યાં શું ન હોય ?

(૧) શ્રધ્ધા (૨) અંધશ્રધ્ધા **(3) હરિ** **૧૮.** | 3 |

૧૯. સ્વામીની વાતો એટલે કોના મહિમાની વાતો ?

(૧) શ્રીજી મહારાજના (૨) નિત્યાનંદ સ્વામીના (૩) પ્રમુખ સ્વામી મહારાજના **૧૯.** | ૧ |

૨૦. 'માતૃદેવો ભવ' આવું કોણ શીખવે છે ?

(૧) વેદો (૨) ઘોષણા (૩) સંતો **૨૦.** | ૧ |

૨૧. મહારાજ ક્યાં ધામમાં ગયા ?

(૧) જૂનાગઢમાં **(૨) ગઢડામાં** (૩) ગોંડલમા **૨૧.** | ૨ |

૨૨. જૂનાગઢની સવારીમાં છોકરો મહારાજને શું આપવા આવ્યો ?

(૧) મોગરી (૨) કમળકાકડી **(3) કાકડી** **૨૨.** | 3 |

૨૩. કોણ વયમાં નાનો પણ ગુણમાં મોટો છે ?

(૧) ઘનશ્યામ (૨) રામપ્રતાપભાઈ (૩) શંકરાચાર્ય **૨૩.** | ૧ |

૨૪. જયરામદાસને કેટલા દિવસે નીલકંઠવર્ણીનો પત્તો લાગ્યો ?

(૧) દસ (૨) ત્રીસ **(3) વીસ** **૨૪.** | 3 |

૨૫. અમદાવાદમાં કઈ સરકારનું રાજ્ય હતું ?

(૧) મોગલ **(૨) પેશ્વા** (૩) બ્રિટીશ **૨૫.** | ૨ |

૨૬. ઘનશ્યામના પિતાનું નામ શું હતું ?

(૧) અયોધ્યાપ્રસાદ (૨) ઈચ્છારામ **(૩) ધર્મદેવ** ૨૬. | ૩ |

૨૭. ઘનશ્યામ રાધાકૃષ્ણના મંદિરમાં શેની કથા સાંભળતા હતા ?

(૧) શિવપુરાણની **(૨) ભાગવતની** (૩) રામાયણની ૨૭. | ૨ |

૨૮. મહારાજ કોની પેઠે અજવાળું આપે છે ?

(૧) સૂરજની (૨) મીણબત્તીની (૩) વીજળીની ૨૮. | ૧ |

૨૯. કોણે બાવાને તલવાર પાછી લેવા કહ્યું ?

(૧) મુક્તાનંદ સ્વામીએ **(૨) બ્રહ્માનંદ સ્વામીએ** (૩) નિત્યાનંદ સ્વામીએ ૨૯. | ૨ |

૩૦. સહજાનંદ સ્વામીએ રામાનંદ સ્વામી પાસે કેટલા વરદાન માંગ્યા ?

(૧) એક (૨) ત્રણ **(૩) બે** ૩૦. | ૩ |

૩૧. રામાનંદ સ્વામીનો આશ્રમ કયા ગામમાં હતો ?

(૧) લોજ (૨) માંગરોળ (૩) પંચાળા ૩૧. | ૧ |

૩૨. મહારાજનું ધામ કયું છે ?

(૧) અક્ષરધામ (૨) વૈકુંઠ (૩) ગોલોક ૩૨. | ૧ |

૩૩. મગનીરામ મહારાજને ક્યાં મળ્યો ?

(૧) કારિયાણીમાં **(૨) માંગરોળમાં** (૩) અમદાવાદમાં ૩૩. | ૨ |

૩૪. ''જય સદ્‌ગુરુ સ્વામી'' આરતી કોણે બનાવી છે ?

(૧) મુક્તાનંદ સ્વામીએ (૨) ભૂમાનંદ સ્વામીએ (૩) શુકમુનિ સ્વામીએ ૩૪. | ૧ |

૩૫. માંસ અને ઈંડા ખાવાથી શું બગડે છે ?

(૧) શરીર (૨) મન **(૩) બંને** ૩૫ | ૩ |

૩૬. મહારાજના સંતો કયા ગામમાં નદી-તળાવની શેવાળ જમતા હતા ?

(૧) ગઢડામાં **(૨) જામનગરમાં** (૩) વડોદરામાં ૩૬. | ૨ |

૩૭. નીલકંઠને આસામના ગામમાં કોણ મળ્યો ?

(૧) પિબક (૨) મગનીરામ (૩) સેવકરામ ૩૭. | ૧ |

૩૮. મહારાજે શીતલદાસને કયો મંત્ર આપ્યો ?

(૧) શ્રીકૃષ્ણનો **(૨) સ્વામિનારાયણનો** (૩) નરનારાયણનો ૩૮. | ૨ |

૩૯. મહારાજનો અગ્નિસંસ્કાર ક્યાં કરવામાં આવ્યો ?

(૧) લક્ષ્મીવાડીમાં (૨) જ્ઞાનબાગમાં (૩) અક્ષરવાડીમાં ૩૯. | ૧ |

૪૦. રામાનંદ સ્વામીએ નીલકંઠને દીક્ષા આપી કેટલા નામ આપ્યાં ?

(૧) ત્રણ (૨) એક **(૩) બે** ૪૦. | ૩ |

પ્ર.૪ નીચેનાં આપેલા પ્રશ્નોનાં એક થી બે લીટીમાં (ઉત્તર) જવાબ લખો. [૧૦]

૧. સિંહે બકરીને મદદ કરવાનું શા માટે વિચાર્યું ?

જ. બકરીએ સિંહના પંજાનું શરણ લીધું હતું. આથી સિંહે વિચાર્યું કે બકરી તો પોતાના શરણે આવેલી છે તેથી તેથી તેને મદદ કરી.

૨. કોણે જોબનપગીને વર્ષાસન બાંધી આપ્યું ?

જ. વડોદરાના મહારાજાએ જોબનપગીને વર્ષાસન બાંધી આપ્યું.

૩. પ્રાણવલ્લભની છેલ્લી ઈચ્છા શું હતી ?

જ. પ્રાણવલ્લભની છેલ્લી ઈચ્છા હતી કે તેને સૌને જણાવવું હતું કે શ્રીજીમહારાજ અક્ષરધામ લઈ જવા / તેડી જવા સ્વયં આવ્યા છે.

૪. આણંદમાં અપમાન થયાં બાદ મહારાજે કાઠી દરબારોને શું કહ્યું ? / સમજાવ્યું ?

જ. મહારાજે સમજાવ્યું કે સામાસામી મારામારી કરવાથી કાંઈ મારમારીનો અંત ન આવે ! એનાથઈ તો ઉલટાં વેરઝેર વધે ! માટે આપણે હંમેશાં શાંત રહેવું, કદીયે ઉશ્કેરાવું નહિ !

૫. નીલકંઠવર્ણીને દિક્ષા આપ્યા બાદ રામાનંદ સ્વામી એ શું / કયું નામ આપ્યું ?

જ. દીક્ષા આપ્યા બાદ રામાનંદ સ્વામીએ નીલકંઠવર્ણીને - સહજાનંદ સ્વામી અને નારાયણમુનિ એમ બે નામ આપ્યાં ?

૬. નીલકંઠવર્ણીએ એવું શું કર્યું કે જેથી પિબેક એમના પગમાં પડી ગયો ?

જ. નીલકંઠવર્ણીએ મનમાં પ્રાર્થના કરી ઠુંઠા સામે હાથ ઊંચા કર્યા તો જોતજોતામાં ઠૂંઠાને ડાળ-પાંદડાં આવ્યા, ફળફુલ આવ્યા, ને તેનું સુંદર ઘટાદાર વૃક્ષ બની ગયું. આ જોઈને પિબેક નીલકંઠવર્ણીના પગમાં પડી ગયો.

૭. બાવાઓ ઘનશ્યામને નીલકંઠવર્ણી શા-માટે બોલાવતા ?

જ. જેવી રીતે શિવ ભગવાન હળાહળ ઝેર પી ગયા અને નીલકંઠ બન્યા તેમ નીલકંઠ (ભયને પી ગયા) / સાધુઓ તેમને નીલકંઠવર્ણી તરીકે બોલાવતા.

૮. દુનિયામાં / જગતમાં કયા ત્રણ જણનો જય જય કાર થાય છે ?

જ. જગતમાં રાજાનો, ધનવાનનો અને જ્ઞાનીનો જે જે કાર થાય છે.

૯. ઘનશ્યામે કાશીની ચર્ચાનો શું નિર્ણય આપ્યો ?

જ. ધર્મશાસ્ત્રોના પુરાવા ટાંકી ટાંકીને ઘનશ્યામે બેય પક્ષોનું તોલન કર્યું અને ભક્તિમાર્ગ શ્રેષ્ઠ છે એવું જાહેર કર્યું.

૧૦. રામાનંદ સ્વામીએ નીલકંઠવર્ણીને દિક્ષા ક્યારે આપી ?

જ. સંવત ૧૮૫૭ કારતક સુદ એકાદશી (૨૮ ઓક્ટોબર સંવત ૧૮૦૦)ના દિવસે રામાનંદ સ્વામીએ નીલકંઠને દિક્ષા આપી.

પ્ર.૫ નીચેની સ્વામીની વાતો પૂરી કરો. **[૧૦]**

૧. આપણે ભગવાનના.....

જ. આપણે ભગવાનના છીએ પણ માયાના નથી, એમ માનવું.

૨. નિરંતર સર્વ ક્રિયામા.....

જ. નિરંતર સર્વ ક્રિયામાં પાછું વળીને જોવું જે, મારે ભગવાન ભજવા છે ને હું શું કરું છું ? એમ જોયા કરવું.

૩. આપણે તો અક્ષરધામમા.....

જ. આપણે તો અક્ષરધામમાં જાવું છે એવો એક સંકલ્પ રાખવો.

૪. કરોડ કામ બગાડીને.....

જ. કરોડ કામ બગાડીને પણ એક મોક્ષ સુધારવો ને કદાપિ કરોડ કામ સુધાર્યા ને એક મોક્ષ બગાડ્યો તો તેમાં શું કર્યું ?

૫. કેટલેક રૂપિયે આંખ,.....

જ. કેટલેક રૂપિયે આંખ, કાન, નાક, આદિક ઇંદ્રિયુ મળે નહિ તે ભગવાને આપ્યાં છે, પણ જીવ કેવળ કૃતઘ્ની છે.

પ્ર.૬ નીચે આપેલ કીર્તન/અષ્ટક/શ્લોકની ખૂટતી કડીઓ પૂરી કરો. **[૧૦]**

૧. ગુરુર્બ્રહ્મા ગુરુર્વિષ્ણુ .... તસ્મૈ શ્રી ગુરવે નમઃ ॥

જ. ગુરુર્બ્રહ્મા ગુરુર્વિષ્ણુઃ ગુરુર્દેવો મહેશ્વરઃ ।
ગુરુઃ સાક્ષાત્ પરંબ્રહ્મ તસ્મૈ શ્રી ગુરવે નમઃ ॥

૨. નાના નાના બાળ .... પ્રભુને પ્રણામ કરશું.

જ. નાના નાના બાળ અમે, સ્વામીને વ્હાલા બાળ અમે,
શ્રીજીને વ્હાલા બાળ અમે, સંતોને વ્હાલા બાળ અમે...અક્ષર
વહેલા ઉઠી ધ્યાન ધરશું, નાહી ધોઇને પૂજા કરશું,
'સ્વામિનારાયણ' મંત્ર ભણશું, પ્રગટ પ્રભુને પ્રણામ કરશું...અક્ષર

૩. નિત્ય નિત્ય નૌતમ, ... કુટુંબ સહિત તરશે.

જ. નિત્ય નિત્ય નૌતમ, લીલા કરતા અવિનાશી; (૨)
અડસઠ તીરથ ચરણે (૨), કોટિ ગયા કાશી.... જય.૦
પુરુષોત્તમ પ્રગટનું, જે દર્શન કરશે, (૨)
કાળકર્મથી છૂટી (૨), કુટુંબ સહિત તરશે.... જય.૦

૪. ત્વમેવ માતા .... સર્વં મમ દેવદેવ ॥

જ. ત્વમેવ માતા ચ પિતા ત્વમેવ
ત્વમેવ બન્ધુશ્ચ સખા ત્વમેવ ।
ત્વમેવ વિદ્યા દ્રવિણં ત્વમેવ
ત્વમેવ સર્વં મમ દેવદેવ ॥

૫. એકડે એક, ... શ્રીજીને નમસ્કાર.

જ. એકડે એક શ્રીજીની રાખો ટેક
મારા બંધુ કલ્યાણ લેવું સહેલ છે......
બગડે બેય, શ્રીજીનું નામ લેય...........મારા બંધુ ૦
ત્રગડે ત્રણ, શ્રીજીનું લે શરણ ....મારા બંધુ ૦
ચોગડે ચાર, શ્રીજીને નમસ્કાર............ મારાબંધુ ૦

પ્ર.૭ નીચેના કોઈપણ એક વિષય પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૦ થી ૧૨ લીટીમાં) **[૧૦]**

૧. ઘનશ્યામનો ગૃહત્યાગ

૨. આપણી શોભા વધી છે.

૩. મંદિર